

1

Het leek wel of Hairy er een beestachtig genoeg aan beleefde om de haren uit zijn dikke vacht in mijn kookgerei achter te laten. Ik was druk bezig met het schoonmaken van de voegen achter de gootsteen toen ik zag dat hij het deurtje van het draaikastje openmaakte en erin sprong. Woedend, en zonder eerst na te denken, was ik hem achterna gedoken, en nu zat ik met mijn heupen klem tussen het deurtje en het kastje terwijl mijn bovenlijf vastzat tussen de twee lagen van het enorme draaiplateau waarop al mijn potten en pannen stonden.

Mijn derrière hield het meeste licht tegen, maar er was net voldoende om Hairy's zelfgenoegzame Perzische poezensnuit te zien, die vanuit de diepte naar me opkeek. Ik gaf een por met mijn tandenborstel en hij trok zich verder terug in de donkere nis, terwijl hij voldeaan met zijn staart zwaaide.

Hairy was dol op alle kasten, maar zijn voorkeur ging uit naar het hoekkastje met de draaiplateaus. Hij klom regelmatig over en rond de stapels potten en pannen, waarna hij in de achterste vrije hoek sprong en het draaiplateau een zwiep gaf. Vervolgens bleef hij naar de langskomende pannen zitten kijken, als een kind op de kermis dat een attractie staat te bewonderen en zich afvraagt of het er wel of niet in zal gaan. Nu echter werd het plateau door mijn schouders stevig op de plaats gehouden. Hairy tilde zijn voorpoot op, gaf er een enkele lik aan en keek me aan.

‘Hairy, ga uit de kast!’ snauwde ik. Ik kon nét niet bij hem, en dat wist hij. Ik kon het niet uitstaan dat hij in de kasten kroop – en met name in dit hoekkastje – want er zaten regelmatig witte kattenharen in mijn roerbakgerechten.

Hoe had het zo ver met mij kunnen komen, vroeg ik me af. Niet dat ik hier nu klem zat in dit kastje, maar dat ik de eigenaar was geworden van een kat, van een dikke, witte Perzische kat nog wel. Ik ben een hondenmens.

Ik ben opgegroeid met honden. Mijn ouders hadden een meloenkwekerij in het zuidoosten van Colorado. We kweekten voornamelijk Rocky Ford kanteloepmeloenen, en in de loop der jaren hebben we meerdere zwarte labradors gehad. We hadden er altijd twee, die altijd Rocky en Fordy heetten. Mijn ouders blonken nu eenmaal niet uit in creativiteit.

Mijn ouders hadden Rocky Eén al voordat wij geboren waren. Toen ik drie was, kregen we Fordy. Toen Rocky Eén was gestorven, kregen we een puppy die we Rocky noemden, en daarmee begon het. Toen Fordy dood was gegaan, kregen we Fordy Twee. Mijn inmiddels bejaarde ouders zijn op dit moment de eigenaars van Rocky Vier en Fordy Vijf. Mijn broer Roger was er vandoor gegaan met Fordy Vier, hetgeen betekende dat er op elke familiereünie twee Fordy's rondliepen. Daarna is Roger getrouwd, en hij heeft zijn zoon Rocky genoemd. Breek me de bek niet open.

Toen Neil en ik trouwden, kreeg ik er niet alleen schoonfamilie bij, maar ook katten op de koop toe. Drie stuks die inmiddels al overleden zijn. Hairy was 'Lainey's kat'. Lainey's kat waarvoor ik de kattenbak schoonmaakte, die ik te eten en te drinken gaf, die ik klauwend en krijsend naar de dierenarts bracht, en van tijd tot tijd ook naar de dierenkapsalon voor een luxe was-, knip- en droogbehandeling die drie keer zoveel kostte als mijn eigen kappersbezoek.

Het was niet zo dat Neil een hekel had aan honden – hij hield van Rocky en Fordy. Wanneer we bij mijn ouders op het bedrijf waren, speelde hij met ze, en nam hij ze mee voor een wandeling rond het meer. Hij zei dat hij geen honden wilde hebben omdat 'je zo vastzat' met een hond. Alsof dat niet net zo goed zou gelden voor een vrouw, twee thuiswonende tieners, een studerende zoon en een goedlopende artspraktijk. Een andere geliefde uitspraak van hem was: 'De enige goede hond is die van een ander.'

De telefoon ging. Ik duwde me naar achteren en probeerde me los te wurmen, maar het enige deel van mijn lichaam dat bewoog, was het vet van mijn bovenarmen. De telefoon ging opnieuw.

'Verdorie!' Misschien was het wel een van de kinderen die belde van school. Of Sam. Hoewel, Matt en Lainey belden tegenwoordig eigenlijk nog maar nauwelijks – als tiener dééd je zoiets niet – en Sam had, sinds hij vorig jaar het huis uit was gegaan om te studeren, nog maar één keer gebeld. Omdat hij geld nodig had. Maar oud instinct

raakte je niet zo snel kwijt. De telefoon rinkelde voor de derde keer. Ik zette extra kracht en probeerde me opnieuw achteruit het kastje uit te wurmen, maar mijn heupen zaten muurvast.

‘Au! Verdorie, Hairy!’ Ik moest iemand de schuld geven van mijn dikke billen, en een betere kandidaat dan Hairy was er niet. Ik wurmde me opzij, zette me af tegen de as van de draaiplateaus, en wist mezelf ten slotte beetje bij beetje te bevrijden. En ik vloog naar de telefoon.

‘Hallo!’ Het klonk onvriendelijker dan de bedoeling was.

‘Deena? Ik wilde al een boodschap inspreken.’

‘O, hallo, Elaine.’ Ik haalde diep adem en probeerde zowel mijn ademhaling als mijn boosheid onder controle te krijgen.

‘Is er iets?’

‘Ik zat vast in het kastje.’

Stilte. ‘Wat zeg je?’

‘Die verrekte Hairy is weer eens in het keukenkastje gekropen – het hoekkastje met de draaiplateaus – en hij wil er niet uit. Ik kan hem er niet uit krijgen, en zo zit álles weer onder de haren!’

‘O, God, vreselijk!’ riep ze spottend uit. ‘Zijn de jongens van de krant er al?’

Elaine had er een handje van mijn problemen te bagatelliseren, en ik wil best toegeven dat de meeste van mijn problemen behoorlijk triviaal waren. Ik ging met mijn rug tegen het cilinderbureau staan, haalde een paperclip uit de la en begon hem uit model te buigen.

‘Leuk hoor. Laat ik je vertellen dat er zich uitgerekend gisteravond weer een Szechuan Perzisch haarincident heeft voorgedaan. De hele familie ging over zijn nek, met inbegrip van Matt.’ Als mijn zestienjarige eetmachine iets weigerde te eten, dan mocht dat inderdaad wel in de krant.

‘Maar ik wed dat jij er van iedereen het ergste aan toe was. Van een paar kattenharen ga je heus niet dood.’ Even zweeg ze, en toen zei ze: ‘Vroeger was je nooit zo neurotisch.’ Daar had ze gelijk in. Elaine en ik hadden, toen we aan de Universiteit van Wisconsin studeerden, bijna twee jaar samengewoond, en we zouden nooit een prijs voor de schoonste flat hebben gewonnen. Dat lag echter voornamelijk aan Elaines vriendje uit die tijd, een jongen met de ongebruikelijke voornaam Meyer, die echt een ontzettende sloddervos was. Neil werd stapelgek van hem. En gelukkig was Elaine nooit met die jongen getrouwd.

‘Hé, heb je Peter onlangs nog gezien?’ vroeg ik, van onderwerp veranderend. Ze was uiteindelijk met Peter Ham getrouwd. Voordat ze erachter was gekomen dat ze lesbienne was. Ik had altijd al het vermoeden gehad. Peter ook – dat bleek achteraf – maar hij was zo stapel op haar dat hij desondanks met haar was getrouwd. Nu vonden Elaine en Peter het enig om iedereen die het maar horen wilde te vertellen dat ze juist lang genoeg getrouwd waren geweest om Elaine tot een Joodse Ham te maken.

‘Het gaat uitstekend met hem. Ik kwam hem en Bethany toevallig gisteren nog tegen in de supermarkt. Ze zijn druk bezig met plannen maken voor volgend jaar. Stel je voor, Seth doet dit jaar alweer eind-examen.’

‘Nee!’ Seth was hun jongste. Nou, maar het klopte natuurlijk wel. Peter was ongeveer een jaar na zijn scheiding van Elaine met Bethany getrouwd.

‘Volgens mij verheugen ze zich op het lege nest. Ze hebben het erover dat ze aanstaande herfst een cruise willen maken.’

‘Een cruise! Waar naartoe?’ Neil en ik zeiden vroeger altijd dat we dat zouden doen zodra de kinderen het huis uit waren, maar we hadden het er al in tijden niet meer over gehad.

‘Alaska. Niet mijn idee van een cruise, maar zij verheugen zich erop.’

‘Laat me raden. Jij denkt bij een cruise aan iets tropisch?’ Dat was waar Neil en ik over hadden gefantaseerd.

‘Precies. Geef mij maar zon, strand en margarita’s!’ We zuchtten in koor bij het idee van het leven aan boord van een cruiseschip.

‘Maar ja,’ zeiden we even later – alweer in koor.

‘Jouw beurt,’ zei ze, lachend. ‘Ik ben, zoals gewoonlijk weer aan één stuk door aan het ratelen.’

Ik miste haar. In de voorbije decennia was ze om de zoveel jaar komen logeren, en we hingen regelmatig aan de telefoon. Toch verbaasde het me altijd weer dat onze vriendschap zo hecht was gebleven. Onze levens waren zo verschillend.

‘Nou, ik wilde je juist naar Wendy vragen, en naar je werk.’ Aan de ene kant was ik verschrikkelijk nieuwsgierig om over die beide thema’s te horen, maar aan de andere kant had ik moeite om ernaar te vragen. Elaine was altijd zo hartstochtelijk over die onderwerpen dat ik me altijd weer realiseerde dat er in mijn leven eigenlijk niets was waar ik me met hart en ziel voor in kon zetten.

1

Het leek wel of Hairy er een beestachtig genoeg aan beleefde om de haren uit zijn dikke vacht in mijn kookgerei achter te laten. Ik was druk bezig met het schoonmaken van de voegen achter de gootsteen toen ik zag dat hij het deurtje van het draaikastje openmaakte en erin sprong. Woedend, en zonder eerst na te denken, was ik hem achterna gedoken, en nu zat ik met mijn heupen klem tussen het deurtje en het kastje terwijl mijn bovenlijf vastzat tussen de twee lagen van het enorme draaiplateau waarop al mijn potten en pannen stonden.

Mijn derrière hield het meeste licht tegen, maar er was net voldoende om Hairy's zelfgenoegzame Perzische poezensnuit te zien, die vanuit de diepte naar me opkeek. Ik gaf een por met mijn tandenborstel en hij trok zich verder terug in de donkere nis, terwijl hij voldeaan met zijn staart zwaaide.

Hairy was dol op alle kasten, maar zijn voorkeur ging uit naar het hoekkastje met de draaiplateaus. Hij klom regelmatig over en rond de stapels potten en pannen, waarna hij in de achterste vrije hoek sprong en het draaiplateau een zwiep gaf. Vervolgens bleef hij naar de langskomende pannen zitten kijken, als een kind op de kermis dat een attractie staat te bewonderen en zich afvraagt of het er wel of niet in zal gaan. Nu echter werd het plateau door mijn schouders stevig op de plaats gehouden. Hairy tilde zijn voorpoot op, gaf er een enkele lik aan en keek me aan.

'Hairy, ga uit de kast!' snauwde ik. Ik kon nét niet bij hem, en dat wist hij. Ik kon het niet uitstaan dat hij in de kasten kroop – en met name in dit hoekkastje – want er zaten regelmatig witte kattenharen in mijn roerbakgerechten.

Hoe had het zo ver met mij kunnen komen, vroeg ik me af. Niet dat ik hier nu klem zat in dit kastje, maar dat ik de eigenaar was geworden van een kat, van een dikke, witte Perzische kat nog wel. Ik ben een hondnemens.

Ik ben opgegroeid met honden. Mijn ouders hadden een meloenkwekerij in het zuidoosten van Colorado. We kweekten voornamelijk Rocky Ford kanteloepmeloenen, en in de loop der jaren hebben we meerdere zwarte labradors gehad. We hadden er altijd twee, die altijd Rocky en Fordy heetten. Mijn ouders blonken nu eenmaal niet uit in creativiteit.

Mijn ouders hadden Rocky Eén al voordat wij geboren waren. Toen ik drie was, kregen we Fordy. Toen Rocky Eén was gestorven, kregen we een puppy die we Rocky noemden, en daarmee begon het. Toen Fordy dood was gegaan, kregen we Fordy Twee. Mijn inmiddels bejaarde ouders zijn op dit moment de eigenaars van Rocky Vier en Fordy Vijf. Mijn broer Roger was er vandoor gegaan met Fordy Vier, hetgeen betekende dat er op elke familiereünie twee Fordy's rondliepen. Daarna is Roger getrouwd, en hij heeft zijn zoon Rocky genoemd. Breek me de bek niet open.

Toen Neil en ik trouwden, kreeg ik er niet alleen schoonfamilie bij, maar ook katten op de koop toe. Drie stuks die inmiddels al overleden zijn. Hairy was 'Lainey's kat'. Lainey's kat waarvoor ik de kattenbak schoonmaakte, die ik te eten en te drinken gaf, die ik klauwend en krijsend naar de dierenarts bracht, en van tijd tot tijd ook naar de dierenkapsalon voor een luxe was-, knip- en droogbehandeling die drie keer zoveel kostte als mijn eigen kappersbezoek.

Het was niet zo dat Neil een hekel had aan honden – hij hield van Rocky en Fordy. Wanneer we bij mijn ouders op het bedrijf waren, speelde hij met ze, en nam hij ze mee voor een wandeling rond het meer. Hij zei dat hij geen honden wilde hebben omdat 'je zo vastzat' met een hond. Alsof dat niet net zo goed zou gelden voor een vrouw, twee thuiswonende tieners, een studerende zoon en een goedlopende artspraktijk. Een andere geliefde uitspraak van hem was: 'De enige goede hond is die van een ander.'

De telefoon ging. Ik duwde me naar achteren en probeerde me los te wurmen, maar het enige deel van mijn lichaam dat bewoog, was het vet van mijn bovenarmen. De telefoon ging opnieuw.

'Verdorie!' Misschien was het wel een van de kinderen die belde van school. Of Sam. Hoewel, Matt en Lainey belden tegenwoordig eigenlijk nog maar nauwelijks – als tiener dééd je zoiets niet – en Sam had, sinds hij vorig jaar het huis uit was gegaan om te studeren, nog maar één keer gebeld. Omdat hij geld nodig had. Maar oud instinct

raakte je niet zo snel kwijt. De telefoon rinkelde voor de derde keer. Ik zette extra kracht en probeerde me opnieuw achteruit het kastje uit te wurmen, maar mijn heupen zaten muurvast.

‘Au! Verdorie, Hairy!’ Ik moest iemand de schuld geven van mijn dikke billen, en een betere kandidaat dan Hairy was er niet. Ik wurmde me opzij, zette me af tegen de as van de draaiplateaus, en wist mezelf ten slotte beetje bij beetje te bevrijden. En ik vloog naar de telefoon.

‘Hallo!’ Het klonk onvriendelijker dan de bedoeling was.

‘Deena? Ik wilde al een boodschap inspreken.’

‘O, hallo, Elaine.’ Ik haalde diep adem en probeerde zowel mijn ademhaling als mijn boosheid onder controle te krijgen.

‘Is er iets?’

‘Ik zat vast in het kastje.’

Stilte. ‘Wat zeg je?’

‘Die verrekte Hairy is weer eens in het keukenkastje gekropen – het hoekkastje met de draaiplateaus – en hij wil er niet uit. Ik kan hem er niet uit krijgen, en zo zit álles weer onder de haren!’

‘O, God, vreselijk!’ riep ze spottend uit. ‘Zijn de jongens van de krant er al?’

Elaine had er een handje van mijn problemen te bagatelliseren, en ik wil best toegeven dat de meeste van mijn problemen behoorlijk triviaal waren. Ik ging met mijn rug tegen het cilinderbureau staan, haalde een paperclip uit de la en begon hem uit model te buigen.

‘Leuk hoor. Laat ik je vertellen dat er zich uitgerekend gisteravond weer een Szechuan Perzisch haarincident heeft voorgedaan. De hele familie ging over zijn nek, met inbegrip van Matt.’ Als mijn zestienjarige eetmachine iets weigerde te eten, dan mocht dat inderdaad wel in de krant.

‘Maar ik wed dat jij er van iedereen het ergste aan toe was. Van een paar kattenharen ga je heus niet dood.’ Even zweeg ze, en toen zei ze: ‘Vroeger was je nooit zo neurotisch.’ Daar had ze gelijk in. Elaine en ik hadden, toen we aan de Universiteit van Wisconsin studeerden, bijna twee jaar samengewoond, en we zouden nooit een prijs voor de schoonste flat hebben gewonnen. Dat lag echter voornamelijk aan Elaines vriendje uit die tijd, een jongen met de ongebruikelijke voornaam Meyer, die echt een ontzettende sloddervos was. Neil werd stapelgek van hem. En gelukkig was Elaine nooit met die jongen getrouwd.

‘Hé, heb je Peter onlangs nog gezien?’ vroeg ik, van onderwerp veranderend. Ze was uiteindelijk met Peter Ham getrouwd. Voordat ze erachter was gekomen dat ze lesbienne was. Ik had altijd al het vermoeden gehad. Peter ook – dat bleek achteraf – maar hij was zo stapel op haar dat hij desondanks met haar was getrouwd. Nu vonden Elaine en Peter het enig om iedereen die het maar horen wilde te vertellen dat ze juist lang genoeg getrouwd waren geweest om Elaine tot een Joodse Ham te maken.

‘Het gaat uitstekend met hem. Ik kwam hem en Bethany toevallig gisteren nog tegen in de supermarkt. Ze zijn druk bezig met plannen maken voor volgend jaar. Stel je voor, Seth doet dit jaar alweer eind-examen.’

‘Nee!’ Seth was hun jongste. Nou, maar het klopte natuurlijk wel. Peter was ongeveer een jaar na zijn scheiding van Elaine met Bethany getrouwd.

‘Volgens mij verheugen ze zich op het lege nest. Ze hebben het erover dat ze aanstaande herfst een cruise willen maken.’

‘Een cruise! Waar naartoe?’ Neil en ik zeiden vroeger altijd dat we dat zouden doen zodra de kinderen het huis uit waren, maar we hadden het er al in tijden niet meer over gehad.

‘Alaska. Niet mijn idee van een cruise, maar zij verheugen zich erop.’

‘Laat me raden. Jij denkt bij een cruise aan iets tropisch?’ Dat was waar Neil en ik over hadden gefantaseerd.

‘Precies. Geef mij maar zon, strand en margarita’s!’ We zuchtten in koor bij het idee van het leven aan boord van een cruiseschip.

‘Maar ja,’ zeiden we even later – alweer in koor.

‘Jouw beurt,’ zei ze, lachend. ‘Ik ben, zoals gewoonlijk weer aan één stuk door aan het ratelen.’

Ik miste haar. In de voorbije decennia was ze om de zoveel jaar komen logeren, en we hingen regelmatig aan de telefoon. Toch verbaasde het me altijd weer dat onze vriendschap zo hecht was gebleven. Onze levens waren zo verschillend.

‘Nou, ik wilde je juist naar Wendy vragen, en naar je werk.’ Aan de ene kant was ik verschrikkelijk nieuwsgierig om over die beide thema’s te horen, maar aan de andere kant had ik moeite om ernaar te vragen. Elaine was altijd zo hartstochtelijk over die onderwerpen dat ik me altijd weer realiseerde dat er in mijn leven eigenlijk niets was waar ik me met hart en ziel voor in kon zetten.

‘Met Wendy gaat het fantastisch! De ene nieuwe klant na de andere – ik ben ontzettend trots op haar. En voor wat mij betreft, nou, laat ik je zeggen dat ik het reuze naar mijn zin heb. Ik ben met een paar nieuwe projecten bezig, en we zullen zien hoe het gaat.’ Ze was ongewoon vaag, en waarschijnlijk had ze meer werk dan ze aankon. Elaine was art-director van het blad *Art of the Matter*. In tegenstelling tot mijzelf had ze niet alleen de kunstacademie afgemaakt, maar was ze doorgedaan voor een master en had daarna een indrukwekkend cv opgebouwd. Daarnaast was ze in haar vrije tijd ook dingen blijven maken, en van tijd tot tijd had ze een bescheiden expositie in Madison.

‘En wat deed je voordat je in het vak van kattenuitdrijver terecht bent gekomen?’ vroeg ze. Ik was stapel op Elaine – het lukte haar altijd om me aan het lachen te maken.

‘Voegen poetsen.’ De woorden kletterden als bakstenen op de vloer.

‘*O jee*, meisje toch!’ riep ze uit, waarbij ze even Joods klonk als ze was. ‘Wat heb jij de laatste jaren toch met dat schoonmaken? Je moet er dringend eens uit,’ verklaarde ze nadrukkelijk.

‘Maar ik ben fulltime moeder. Dat is mijn werk. En mijn kinderen hebben me nog steeds nodig, ook al denken ze daar zelf anders over.’

‘Natuurlijk, Deena-leh, maar niet elke minuut van de dag. Het zijn heus geen baby’s meer, schat.’

Baby’s. Dat was nog eens zuivere, onvoorwaardelijke liefde. Tegenwoordig voelde het alsof mijn kinderen me alleen maar nodig hadden als muur om zich tegen af te zetten. ‘Nee, het zijn geen baby’s meer.’ Ik zuchtte opnieuw.

‘Ho, ho, ho! Je gaat me toch niet vertellen dat je weer aan een baby denkt, of wel?’

Toen ik begin veertig was, moeten mijn eierstokken iets van een boer hebben gelaten of zo, en ik had Neil voorgesteld om nog een kind te nemen. Nadat we die uitpuilende ader op zijn voorhoofd weer terug op zijn plek hadden, waren we het erover eens geworden dat we te oud waren voor baby’s. En daarbij, baby’s werden tieners, en uiteindelijk zou ik weer voor precies dezelfde problemen komen te staan, namelijk – leve de ironie – dat ik nu eindelijk wel eens iets anders wilde zijn dan echtgenote en moeder. Steeds vaker betrapte ik mezelf erop dat ik ervan droomde om weg te gaan. Van gewoon opstappen en vertrekken. Het was maar een dróóm, en ik zou het

natuurlijk nooit echt doen. Waarschijnlijk niet. Nee. Natuurlijk niet.

Maar dromen stond vrij, ja toch? En ik deed het dagelijks.

‘Nee. Geen baby’s meer. En waarschijnlijk zou ik het niet eens meer kunnen. Ik ben al maanden niet meer ongesteld geweest.’ Om nog maar te zwijgen over het hebben van seks om zwanger te kunnen raken.

Ik legde de uit elkaar getrokken paperclip neer, liet me van het bureau glijden, liep naar de gootsteen en keek door het raam naar buiten, naar de loodgrijze hemel. ‘Maar weet je, E, alleen een baby heeft het vermogen om, zuiver en alleen door er te zijn, de wereld tot een betere plek te maken.’ Aan de andere kant echter, hadden ze er ook een handje van om je, wanneer je even niet oplette, volledig op te slokken en in beslag te nemen.

‘Om je de waarheid te zeggen, E, zie ik het even helemaal niet meer zitten.’ Ziezo. Dat was dat. Het was eruit.

‘O, Deena, je moet er gewoon eens een tijdje tussenuit. Waarom kom je niet een poosje bij ons logeren?’ Nadat ze me gedurende tientallen jaren te logeren had gevraagd en ik haar invitatie nooit had aangenomen, was ze uiteindelijk opgehouden me te vragen. Ik had altijd bedankt omdat ik vlieg angst heb en omdat ik niet zo lang weg wilde bij de kinderen, maar meestal gooide ik het op geldgebrek en het verkeerde moment, of op beide.

Maar nu wilde ik naar haar toe. Nou ja, in zekere zin, dan. Alleen al de gedachte aan vliegen bezorgde me acuut een verhoogde bloeddruk, maar ik had ook geen zin om met de bus of met de auto te gaan. Kon ik maar naar haar toe zonder die lange reis te hoeven maken. Ik dacht er net zo over als over afvallen. En fitness. En de menopauze.

Transities. Volgens mij was het niet zomaar dat ze het zwaarste deel van de bevalling zo noemden.

En verder was er nog die verschrikkelijke gedachte dat ik, als het me zou lukken om naar Madison te gaan, misschien wel helemaal niet meer terug zou willen. Ik pakte de tandenborstel weer op en ging verder met het poetsen van de voegen. ‘Nee, dank je,’ zei ik tegen Elaine. ‘We zitten nogal krap, met al die studiekosten van Sam.’ Ik boende nog wat harder.

‘Deena, hebben jullie echt zo weinig geld? Of is het alleen maar dat je verslaafd bent aan jezelf op te offeren voor je gezin?’

Wat bedoelde ze daar nu weer mee?

‘Moet je horen, je komt gewoon. We maken er een gezellig vrouwenweekend van. Ik betaal je reis en de verwennerijen. Ik trakteer. Bij wijze van je verjaardags- en kerstcadeau. Geef mij en Wendy voor de verandering eens de kans je te vertroetelen.’

‘Ik... ik kan niet. En daarbij ben ik – en dat weet je best – vorige maand al jarig geweest en hebben we Kerstmis net gehad. En je hebt voor alle twee al cadeautjes gestuurd.’ Ik knielde op de vloer – de telefoon in mijn linker- en de tandenborstel in mijn rechterhand – en begon als een gek de voegen van de vloertegels te boenen.

‘Wat doe je? Ben je de voegen weer aan het boenen?’

‘Ja, maar nu die van de vloer. Niet die van de tegels boven het aanrecht.’

‘Wat maken die voegen uit? Leg neer die tandenborstel. Je doet het met een tandenborstel, niet?’

‘Nou, eh, ja.’ Ik ging staan en legde de tandenborstel gehoorzaam op het aanrecht. Met de telefoon tegen mijn oor gedrukt bukte ik me voor het hoekkastje en keek naar Hairy, die in de wok was gaan zitten.

‘Allemachtig, Deena-leh! Tandeborstels zijn voor tanden, en wie ze voor iets anders gebruikt heeft een probleem. Ik maak me zorgen om je.’

Opnieuw volgde er een lange stilte. Wat kon ik zeggen? Ik maakte me ook zorgen om mezelf.

Ten slotte vroeg Elaine: ‘Dus dan kom je?’

Ik durfde haar de ware reden niet te bekennen. Het was nagenoeg onmogelijk om een reisje voor mij alleen te verantwoorden. Een reisje voor mij alleen – zonder man of kinderen. En daarbij was ik bang om te vliegen en om alleen te reizen. Ik durfde niet eens alleen te gaan wandelen in de bergen achter ons huis. Soms vroeg ik me wel eens af of ik misschien niet een beetje last had van agorafobie.

‘Deena?’ Elaines stem klonk aarzelend nu – een beschermende hand rond mijn kwetsbare plek.

Ik keek naar buiten, naar de eerste sneeuwvlokken. Grote, dikke vlokken. Ik masseerde mijn slapen. ‘Het spijt me, E. Ik kán niet.’

Nadat we hadden opgehangen, bleef ik een poosje naar de telefoon in mijn hand staan staren. En toen, na enige aarzeling, toetste ik het nummer van Sams mobiel in. Ik kende het uit mijn hoofd, maar mijn hand beefde. Bspottelijk. Hij nam toch nooit op. In ge-

dachten zag ik hem voor me, ergens in de schaduw van een boom op de campus. Hij bleef staan, keek naar zijn telefoon, zag wie het was, stopte het ding terug in zijn zak en liep verder. Zijn voicemail sprong aan: ‘Hé, met Sam. Spreek een boodschap in.’ Ik hing op. Ik vertikte het om nóg een bericht in te spreken en zette de telefoon in de houder terug.

Ik deed echt mijn best om hem ruimte te geven, zoals hij me in die ene e-mail had gevraagd. Maar van Colorado tot Californië is op zich al ruimte genoeg.

De herrie van de stofzuiger was onvoldoende om het kabaal in mijn hoofd te overstemmen. *Vooruit, ga dan toch! Pak een koffer en ga! Ga het weekend naar Elaine! Nu!* Maar ik was echt bang. Bang om te vliegen. Bang om Neil om geld te vragen, nu hij de laatste tijd zulke enorm lange dagen maakte in het ziekenhuis. Bang om weg te gaan. Bang dat ik bij Elaine weg zou kruipen in een hoekje en niet meer terug zou willen komen. Ik bewoog de stofzuiger heen en weer over de groene vloerbedekking – heen en weer, heen en weer. Mijn brein werkte op volle toeren, en normaal gesproken was de herrie van het apparaat luid genoeg om al het andere te overstemmen: telefoons, katten, kinderen en echtgenoten. Grasmaaiers deden het ook heel aardig. En beide lieten van die bevredigende schone, donkere banen na. Als van telkens weer een nieuw begin.

Langzaam liet ik me op de grond zakken – de stofzuiger loeide onverminderd voort. De eerste snikken waren stil en geruisloos, maar even later brulde ik, met mijn armen om zijn plastic hals geslagen, om het hardst met de stofzuiger mee. Het was een intens dierlijk gejammer, en ik had geen idee waar het vandaan kwam.

Ik hield van mijn gezin. Ik hiéld van hen. Maar, God! Stel dat het intussen alleen maar uit gewoonte was? Als ‘liefde op papier’?

Hoe lang ik huilde, daarvan had ik geen idee. Uitgeput zette ik de stofzuiger uit en pakte een doos tissues van tafel. Ik leek wel een peuter die een driftbui had gehad – mijn gezicht was rood en opgezet, en het snot liep uit mijn neus. Werd ik maar ongesteld, dan zou het met die wisselende stemmingen waarschijnlijk snel afgelopen zijn. Waarschijnlijk werd ik nooit meer ongesteld. Maar altijd wanneer ik dacht dat het de laatste keer was geweest, gebeurde het opnieuw en dan natuurlijk op het meest ongelegen moment – zoals, bijvoorbeeld, die

dag dat ik voor het eerst met fitness was gaan zwemmen, en ik tot aan de kleedkamer een spoor van rode plasjes achterliet. Vanaf die dag was het gedaan geweest met mijn behoefte aan fitness.

Ik snoot mijn neus en zette de televisie aan voor iets anders dan mijn eigen gedachten. Op PBS was kunstschilder Bob Ross bezig met een van zijn lessen. Zijn invloed was nog kalmerender dan die van de stofzuiger. Neil plaagde me altijd door te zeggen dat er twee mannen waren voor wie ik hem in de steek zou laten – Mister Rogers of Bob Ross. Beiden leefden intussen niet meer. Ik vroeg me af of ik de leeftijd had bereikt waarop ik meer overleden dan levende beroemdheden kende.

De uitzending was bijna afgelopen. Zijn schilderij van besneeuwde bergtoppen achter een fonkelend Alpenmeer was bijna voltooid. Op de voorgrond hield een enkele spar de wacht. Het water leek schoon en fris en... nát. Mij lukte het nooit om water op water te laten lijken. Tenminste, dat was dertig jaar geleden zo geweest, toen ik schilderles had gehad. Elaine zei altijd dat ik goed was met getallen. Met de nadruk op wás. Wat ik in de afgelopen dertig jaar aan kunstwerken had geproduceerd, was beperkt tot met glitter beplakte dennenappels, valentijnskaarten en huisjes van ontbijtkoek. Hoewel ik in alle eerlijkheid moet bekennen dat ik van dat soort knutselwerk heb genoten, was ik er uiteindelijk weinig mee opgeschoten. Wat had ik nu aan al die knutselwerkjes?

De aftiteling rolde over het scherm, en ineens had ik verschrikkelijke honger. Ik wist ook meteen wat ik wilde. De kinderen zouden over een uur thuiskomen, en tot aan dat moment was de tijd voor mij – een grote, nee, een enórmte bak Frosties en Oprah.

Dat was een favoriet tijdverdrijf van mij – Frosties eten en televisiekijken. Soms kreeg ik het wel even een beetje te kwaad wanneer de uitzending over afvallen of lichaamsbeweging ging, hetgeen eigenlijk vrij regelmatig het geval was. Maar als ik heel eerlijk was, kon het me al niet meer schelen.

Met mijn Tupperware-bak vol met goudgele korrels, maakte ik het me gemakkelijk op de bank op het moment dat Oprah, hier en daar de handen van enkele van haar volgelingen aanrakend, de studio binnen kwam gelopen. Ik vroeg me af of ik, als ik ooit een opname van haar programma bij zou kunnen wonen, het op een schreeuwen zou zetten en, met tranen in de ogen, mijn handen naar haar zou uit-

strekken in de hoop op een heilige beroering van haar. Ik hoopte van niet. Nou ja, die tranen, dat zou ik niet kunnen helpen. Ik kreeg tegenwoordig al om niets tranen in de ogen.

‘Vandaag gaan we het hebben over de zingeving van het leven.’ Ik zette het geluid wat harder. ‘De zin-geving van het leven! De zingéving van het leven!’ Ik glimlachte. Oprah was dol op het beklemtonen van lettergrepen. Na de introductie kwam de reclame, en in die paar minuten zapte ik langs een aantal kanalen en snoepte van de Frosties. Ik bleef wat te lang op het Weather Channel hangen, en was net even te laat terug bij Oprah. Maar de strekking was me duidelijk. Een meisje van tien was begonnen met het inzamelen van gebruikte koffers van vriendinnen en burens, en die schonk ze aan pleegkinderen voor wanneer ze van het ene naar het andere gezin gingen. Er volgden beelden van een bonte groep kinderen van uiteenlopende leeftijden die, trots hun koffer achter zich aan trekkend, het huis verlieten. Het viel niet mee om gelijktijdig te huilen en Frosties te eten. Daarna kwam er een stukje over een stewardess die in Vietnam een school voor weeskinderen bouwde. Vervolgens was er een man die kinderen uit de binnenstad leerde hoe je een huis moest bouwen en wat teamwerk betekende. Als laatste was er een reportage over een echtpaar dat elf broertjes en zusjes had geadopteerd om te voorkomen dat ze in verschillende pleeggezinnen zouden worden geplaatst. Elf! Goeie genade.

Zelf zou ik misschien koffers en rugzakken kunnen inzamelen.

Tijdens de volgende reclameboodschappen haastte ik me naar de keuken om mijn Frosties aan te vullen. Dit was precies wat ik nodig had. Vulsel voor de leegte in mijn hart. Net toen ik bezig was er sojamelk overheen te schenken, klonk het themamuziekje van Oprah alweer vanuit de kamer. De soja werd geacht de symptomen van de menopauze te verminderen, maar daar had ik tot op dat moment nog weinig van gemerkt. Maar met Frosties was het een lekkere combinatie. Ik haastte me terug naar de kamer, waar Oprah juist haar volgende gast introduceerde.

‘Mijn volgende gast, Annie Forhooth, raakt regelmatig, telkens voor ongeveer een jaar, verliefd. Keer op keer echter moet ze weer afscheid nemen, na haar hart te hebben verpand. Dit herhaaldelijk verdriet doet ze zichzelf vrijwillig aan. Waarom? Om blinden aan liefdevolle, ziende ogen te helpen. Kijkt u maar mee.’

De reportage begon met een acht weken oude zwarte labradorpup die over Annie's gazon rollebolde. Ik zette mijn bak met Frosties op tafel en luisterde naar Annie's ingesproken stem die vertelde hoe spannend het is om kennis te maken met een nieuwe pup in de wetenschap dat je hem met één bepaald doel voor ogen zult gaan verzorgen en trainen. Ik ging rechterop zitten en greep mijn knieën vast.

De laatste beelden waren van Annie met een blinde vrouw tijdens een soort van eindproef. Ze vertelde: 'Je verliest je hart aan de honden, maar je weet van het begin af aan dat je ze met een speciaal doel grootbrengt en africht, dat je het doet opdat zij later iemand kunnen helpen. Dit soort honden houdt van werken. Ze willen niets liever dan midden in het leven staan. En het enige wat ik doe, is ze daarbij op weg helpen.'

Het filmpje liet zien hoe Annie, lachend en huilend tegelijk, de riem van een volgroeide, glanzende en levendige zwarte labrador aan een blinde vrouw overhandigde. De vrouw stond met haar gezicht opgeheven en had eveneens tranen in de ogen. Annie legde de riem in haar handen, en je zag hoe vier handen zich om de smalle reep leer sloten. Toen vielen de twee vrouwen elkaar lachend en huilend om de hals. De hond stond kwispelend en met stralende ogen tussen hun benen in geklemd.

Ik keek ernaar en veegde mijn eigen tranen weg, en ik had maar één gedachte: zo ziet liefde eruit.